

Sygn. akt VI RCa 366/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Piórkowska

Sędziowie: SO Aneta Szwedowska (spr.)

SR del do SO Grzegorz Olejarczyk

Protokolant: sekr. sąd. Joanna Niedzielska

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2014 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa małoletnich **E. C.i M. C. (1)** reprezentowanych przez przedstawicielkę ustawową K. D.

przeciwko M. C. (2)

o alimenty

na skutek apelacji małoletnich powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Bartoszycach

z dnia 4 listopada 2013 roku

sygn. akt III RC 199/13

I. Zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że zasądzone tam alimenty podwyższa do kwoty po 600 zł (sześćset złotych) miesięcznie na rzecz małoletniego E. C.i po 500 zł (pięćset złotych) miesięcznie na rzecz małoletniej M. C. (1), łącznie 1100 zł (tysiąc sto złotych) miesięcznie.

II. W pozostałej części apelację oddala.

III. Koszty postępowania za instancję odwoławczą między stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt VI RCa 366/13

UZASADNIENIE

K. D., działająca w imieniu małoletnich powodów E.i M. C. (1), domagała się zasądzenia od pozwanego M. C. (2) alimentów w kwocie 1.500 zł miesięcznie na każde z dzieci, poczynając od dnia 01 lipca 2013 r., płatnych do 10 dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w zapłacie którejkolwiek z rat.

W uzasadnieniu wskazała, że małoletni są dziećmi pozwanego. Małoletni E. uczęszcza do klasy III gimnazjum, zaś małoletnia M. do klasy IV szkoły podstawowej. Dzieci mają liczne zainteresowania i uczestniczą w zajęciach pozaszkolnych. Ponadto szybko rosną oraz wymagają częstej zmiany garderoby i butów. Dochód pozwanego wynosi 4.500 zł miesięcznie. Ponadto M. C. (2) wystawił na sprzedaż dwie nieruchomości. Matka dzieci leczy się w W. na szybką

męczliwość mięśni. Uprawniona jest do renty inwalidzkiej w wysokości 717 zł i otrzymuje zasiłek opiekuńczy w kwocie 143 zł. Na leki wydaje 150 zł.

Pozwany uznał powództwo do kwoty 300 zł tytułem alimentów na rzecz każdego z powodów i wniósł o oddalenie żądania w pozostałym zakresie.

W uzasadnieniu podał, że stara się zapewnić dzieciom środki niezbędne do zaspokojenia ich podstawowych i usprawiedliwionych potrzeb. Ponośi wydatki związane z utrzymaniem domu, w którym zamieszkuje wraz z dziećmi i ich matką. Kwota dochodzonych alimentów jest wygórowana. Źródłem jego dochodów są należności, jakie otrzymuje tytułem czynszu za wynajem dwóch pomieszczeń w budynku znajdującym się w B. przy ulicy (...) w wysokości 1.500 zł miesięcznie.

Sąd Rejonowy w Bartoszycach wyrokiem z dnia 4 listopada 2013 r. zasądził od pozwanego M. C. (2) na rzecz małoletnich powodów E. C. i M. C. (1) alimenty w kwocie po 350,00 złotych miesięcznie na każde z nich, łącznie 700,00 złotych miesięcznie, poczynając od dnia 1 września 2013 r. płatne do 10 dnia każdego miesiąca z góry, z ustawowymi odsetkami wynikającymi z art. 359 § 3 k.c. na wypadek opóźnienia w zapłacie którejkolwiek z rat, do rąk matki K. D.; oddalił powództwo w pozostałej części; odstąpił od ściągnięcia od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa opłaty sądowej, od której powodowie zwolnieni byli z mocy ustawy; wyrokowi w punkcie zasądzającym alimenty nadał rygor natychmiastowej wykonalności i klauzulę wykonalności.

Sąd ten ustalił, że małoletni E. C. urodzony (...) i M. C. (1) urodzona (...) są dziećmi K. D. i pozwanego M. C. (2). Rodzice małoletnich powodów nie pozostają w związku małżeńskim. Wraz z dziećmi zamieszkują razem, ale prowadzą odrębne gospodarstwa domowe. Małoletni powód E. C. ma (...) lat i jest uczniem klasy (...) gimnazjum, zaś małoletnia powódka M. C. (1) ma (...) lat i jest uczennicą klasy (...) szkoły podstawowej. Dzieci są w zasadzie zdrowe, chociaż u małoletniego syna pozwanego zdiagnozowano skrzywienie kręgosłupa, zaś córka potrzebuje aparatu ortodontycznego i pozostaje pod opieką ortodonta. W związku z tym jej matka pokrywa koszty przejazdów do ortodonta do K.. Ponadto potrzebuje środków finansowych na zakup małoletnim podręczników, przyborów szkolnych, obuwia, odzieży, finansowanie składek szkolnych. Cały ciężar wychowania małoletnich powodów spoczywa na ich matce. To przedstawicielka ustawowa małoletnich powodów utrzymuje kontakt ze szkołą. Pozwany jest właścicielem budynku mieszkalnego położonego w B. przy ulicy (...), w którym zamieszkuje wraz z dziećmi i partnerką. Wynajmuje dwa pomieszczenia i z tego tytułu otrzymuje 1.000 zł czynszu. Jest ponadto właścicielem nieruchomości położonej w S. po byłej mleczarni. Nieruchomość ta zabudowana jest domem jednorodzinny i zakładem. Obecnie nie jest ona użytkowana, a pozwany stara się ją wydzierżawić. Ponadto dzierżawi 10 ha gruntów rolnych. Pozwany M. C. (2) ponosi wszystkie koszty związane z opłatami za dom, tj. za ogrzewanie budynku płaci 2.700 zł rocznie, za energię elektryczną – 150 – 300 zł miesięcznie, Internet – 70,55 zł miesięcznie, gaz – 150 – 200 zł miesięcznie, wodę – 120 zł miesięcznie, wywóz nieczystości – 30 zł miesięcznie, podatek od nieruchomości – 800 zł rocznie, ubezpieczenie społeczne – 131 zł miesięcznie, podatek – 128 zł miesięcznie, podatek od nieruchomości położonej w S. – 5.832 zł rocznie i za użytkowanie wieczyste nieruchomości – 1.400 zł rocznie. Pozwany przeszedł dwie operacje na przepuklinę. Może być zatrudniony jedynie przy pracach niewymagających większego wysiłku. W przeszłości, tj. do 1997 r. prowadził działalność gospodarczą (prowadzenie restauracji). Nie ma innych dzieci na utrzymaniu. W T. posiada dom odziedziczony po rodzicach. Ponadto ulokował kwotę 100.000 zł w funduszu inwestycyjnym. W związku ze spadkiem cen akcji wartość tych aktywów uległa zmniejszeniu. Matka małoletnich powodów K. D. cierpi na schorzenie neurologiczne – męczliwość mięśni. W związku z tym pobiera stałą rentę z tytułu niezdolności do pracy w wysokości 717,35 zł miesięcznie. Z uwagi na stan zdrowia nie może pracować. Pozostaje pod opieką Poradni Chorób Mięśni w W.. Na zakup leków wydaje 200 zł miesięcznie. Została uznana za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym. Pobiera zasiłek pielęgnacyjny w wysokości 142 zł miesięcznie i zasiłki rodzinne na dzieci w łącznej wysokości 218 zł miesięcznie. Korzysta także z pomocy opieki społecznej, skąd we wrześniu i październiku 2013 r. otrzymała zasiłki okresowe w wysokości po 212 zł i zasiłek na żywność w wysokości 60 zł. Matka małoletnich powodów złożyła wnioski o przyznanie dzieciom stypendiów socjalnych i w związku z tym przyznano im świadczenia w wysokości po 212 zł miesięcznie na dziecko za okres od września do grudnia 2013 r. i w wysokości 83 zł na dziecko za okres od stycznia do czerwca 2014 r. W

sierpniu 2013 r. matka małoletnich powodów K. D.zwróciła się do Burmistrza Miasta B.o przyznanie jej mieszkania z zasobów lokalowych miasta.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługuje jedynie na częściowe uwzględnianie.

Biorąc pod uwagę sytuację majątkową ojca małoletnich powodów, jego możliwości zarobkowe oraz potrzeby małoletnich E. C.i M. C. (1), Sąd ustalił obowiązek alimentacyjny pozwanego na rzecz dzieci na kwotę po 350 zł miesięcznie na każde z nich, poczynając od dnia 01 września 2013 r. Zasądzone od pozwanego na rzecz małoletnich powodów alimenty w kwocie po 350 zł miesięcznie pozostają w zakresie możliwości płatniczych i zarobkowych pozwanego M. C. (2). Wprawdzie pozwany przeszedł w ostatnim okresie dwie operacje przepukliny, ale nie wykazał, aby obecnie istniały przeciwwskazania medyczne do wykonywania pracy zarobkowej. W ocenie Sądu pozwany jest w stanie podjąć jakiegokolwiek zatrudnienie i płacić alimenty w zasądzonej wysokości. Podkreślenia wymaga fakt, że ma on doświadczenie zawodowe, gdyż uprzednio prowadził działalność gospodarczą, w tym zajmował się prowadzeniem restauracji. Ustalając raty alimentacyjne Sąd miał na względzie fakt, że pozwany posiada znaczny majątek (nieruchomości położone w S.i B.), dzierżawi 10 ha gruntów rolnych i ma oszczędności (udziały w funduszu inwestycyjnym). Ponadto oprócz małoletnich E. C.i M. C. (1)nie ma innych dzieci na utrzymaniu.

W świetle całokształtu okoliczności niniejszej sprawy Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia powództwa w całości i zasądzenia na rzecz małoletnich powodów alimentów w wysokości po 1.500 zł miesięcznie na każdego z nich. Pozwany z własnych dochodów musi ponieść koszty swojego utrzymania (z matką dzieci nie prowadzi wspólnego gospodarstwa domowego). Ponadto to pozwany ponosi znaczne wydatki związane z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych swoich, dzieci i ich matki. Ponosi także wydatki związane z posiadaną nieruchomością położoną w S. i opłaca składki na ubezpieczenie społeczne w KRUS. Jednocześnie matka małoletnich nie wykazała istnienia takich potrzeb, które uzasadniałyby uwzględnienie jej żądania w całości. Sąd wziął pod uwagę również fakt, że obowiązek utrzymania małoletnich dzieci spoczywa także na ich matce, która z tytułu niezdolności do pracy pobiera rentę w wysokości ponad 700 zł. Nie może ona podjąć pracy z uwagi na stan zdrowia. Nie ulega wątpliwości, że obowiązek ten jest przez nią realizowany również poprzez czynienie osobistych starań o ich utrzymanie i wychowanie (art. 135 § 2 k.r.o.). W tej sytuacji udział ojca w zaspokajaniu potrzeb dzieci powinien być ustalony na kwotę po 350 zł miesięcznie na każde z nich.

Od powyższego orzeczenia apelację wywiodła przedstawicielska ustawowa małoletnich powodów, zaskarżając je w części oddalającej powództwo.

W środku odwoławczym wskazała, że pozwany jest w stanie płacić alimenty w wysokości po 1500 złotych miesięcznie na każde z dzieci. Pozwany osiąga wyższe dochody niż to ustalił Sąd Rejonowy. Z wynajmu lokali uzyskuje nie 1000 zł, a 1500 złotych miesięcznie. O jego wyższych dochodach świadczą m.in. wysokie miesięczne wydatki jakie ponosi. Dzierżawi 10,5 ha ziemi ornej. Nadmieniła, że pozwany nie pracuje od 1997r. i pracować nie chce. Przez te lata ani razu nie był zarejestrowany w urzędzie pracy jako poszukujący pracy lub bezrobotny.

Sąd rozpoznając sprawę zupełnie nie zwrócił uwagi na fakt, że pozwany od lipca 2013 r. uchylał się od łożenia na małoletnie dzieci. Cały ciężar w wyposażeniu dzieci w podręczniki szkolne, odzież, wyżywienie spoczywały na ich matce. Ponadto matka musiała zapewnić im lokal mieszkalny. Przedstawicielska ustawowa nadmieniła, iż od wielu lat ona i dzieci są ofiarami przemocy psychicznej i materialnej stosowanej przez pozwanego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony powodowej zasługuje na częściowe uwzględnienie.

W myśl art. 135 § 1 k.r.o. zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Przesłanką obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec dziecka jest niezdolność dziecka do samodzielnego utrzymania się. Obowiązek ten ciąży na obojgu rodzicach.

W toku postępowania apelacyjnego Sąd uzupełnił postępowanie dowodowe. Dopuszczone zostały dowody z dokumentów przedłożonych przez przedstawicielkę ustawową małoletnich powodów: dokumentacji lekarskiej k. 137 – 139, faktur i rachunków k. 140 – 145, 147 – 159, kopii biletów k. 146, informacji dotyczących emerytury k. 160 – 162, zestawienia ocen syna k. 163.

Sąd Okręgowy podzielił w znacznej części argumentację podnoszoną przez stronę powodową w toku procesu oraz w apelacji w zakresie dotyczącym wysokości zasądzonych alimentów. W ocenie Sądu alimenty na rzecz małoletnich powodów zostały ustalone na zbyt niskim poziomie. Pozwany powinien w większym zakresie przyczynić się do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb dzieci.

Sąd Rejonowy słusznie uznał, iż pozwany nie wykorzystuje wszystkich swoich możliwości zarobkowych, skoro od lat nie pracuje i nie prowadzi żadnej działalności gospodarczej. Argument pozwanego zatem, iż jego dochody są niskie i pochodzą tylko z czynszu najmu lokali mieszkalnych, nie może być do końca uwzględniony.

Dodatkowo wskazać należy, że w ocenie Sądu II instancji, pozwany osiąga wyższe dochody niż deklarował to w toku procesu. Jego wyjaśnienia w tym zakresie były niejasne i mało wiarygodne. Słusznie zaś matka małoletnich powodów argumentowała, że pozwany sam wskazuje wyższe miesięczne wydatki niż dochody. Ponadto pozwany wskazywał raz, że nie posiada żadnych oszczędności, a za chwilę podawał, iż powyższe wydatki pokrywa właśnie z oszczędności. Nadto pozwany potwierdził, że zainwestował w fundusze 100 000 zł, które uzyskał ze sprzedaży ziemi, ale nie udowodnił swego twierdzenia, że fundusze te straciły tak znacznie na wartości. Należy zatem przyjąć, że pozwany dalej ten wkład posiada. Pozwany nie potrafił również wyjaśnić, dlaczego tak długo utrzymuje bardzo drogą, z uwagi na wysokość podatków, nieruchomość w S. i nie stara się je wykorzystać na żadną działalność. Faktem jest, że ogłosił nieruchomość do sprzedaży, jednak sam stale podnosił argument, że ma zamiar na tej nieruchomości prowadzić produkcję artykułów spożywczych. Od lat jednak nie podjął żadnych kroków by nieruchomość tą wykorzystać, czy to na produkcję, czy to na wynajem. Niewiarygodne są również twierdzenia pozwanego, że za wynajem domu w Tunezji pozwany otrzymuje jedynie niewielki czynsz, który starcza na bieżące naprawy i opłaty. Pozwany przyznał, że w domu tym wynajmuje pomieszczenia na działalność handlową, co zazwyczaj wiąże się z większym zyskiem.

Matka małoletnich powodów natomiast nie jest w stanie ponosić usprawiedliwionych kosztów małoletnich dzieci w takiej części jak do tej pory. Jest ona osobą schorowaną. Ze względu na stan zdrowia nie może podjąć pracy zarobkowej. Jej dochody są bardzo niskie tj. renta z tytułu niezdolności do pracy w wysokości 717,35 złotych miesięcznie. Na leki przeznacza 200 złotych miesięcznie. Korzysta z pomocy socjalnej. Po zabezpieczeniu swoich potrzeb nie jest ona w stanie praktycznie w ogóle partycypować w utrzymaniu dzieci.

W takiej sytuacji obecny udział pozwanego w kosztach utrzymania dzieci powinien być większy. Nawet jeżeli obecnie osiągnęte dochody nie pozwalają mu na to, aby przeznaczać wyższe kwoty na utrzymanie dzieci, powinien on dołożyć wszelkich starań, aby zdobyć środki na pokrycie usprawiedliwionych potrzeb małoletnich. Nie może on ograniczać się do robienia opłat za mieszkanie, tym bardziej że nie pomaga matce dzieci w opiece nad nimi i ich wychowaniu.

Podkreślić należy, iż potrzeby dzieci są dość duże. Są one w wieku intensywnego rozwoju. Dodatkowo syn stron choruje na skoliozę, z czym wiąże się dodatkowe wydatki.

Z uwagi na powyższe Sąd, na mocy powołanych wyżej przepisów oraz na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., orzekł jak w punkcie I wyroku zmieniając zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że zasądzone tam alimenty podwyższył do kwoty po 600 złotych miesięcznie na rzecz małoletniego E. C.i po 500 złotych miesięcznie na rzecz małoletniej M. C. (1), łącznie 1100 złotych miesięcznie.

W pozostałym zakresie, na podstawie art. 385 k.p.c. apelację strony powodowej oddalono uznając, że nie zebrano wystarczających dowodów na okoliczność majątku pozwanego, aby podwyższyć alimenty do żądanej w pozwie wysokości.

O kosztach postępowania za II instancję orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., znosząc je wzajemnie między stronami.